

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ

СРП

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093
E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

КРЕЋЕ РАСПРАВА О НАЦРТУ ЗАКОНА О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

*О штрајку преко колена, о ђачким кухињама,
условима рада, квалитету наставе утопистички*

Након четири јавне расправе у великим градовима у Републици, јавна расправа о Нацрту закона о средњем образовању и васпитању је, бар што се тиче Министарства просвете, окончана у Новом Саду, 14.11.2011.г., а Министарство је најавило расправу, али не ни време ни место где ће се организовати јавни скупови на којима просветна и друга јавност може изнети своје примедбе на предложени текст Нацрта Закона који је Министарство финализовало 10. новембра и који ће бити предмет јавне расправе и главни предлогач за формирање Закона. Док се струка, родитељи, ученички парламенти, јавност... баве новинама у Закону на који просвета чека готово две деценије и у којем има много добрих идеја, али која би врло лако могла бити само мртво слово на папиру јер не видимо начина како би се побољшали услови рада, превоз ученика и запослених, квалитет наставе и опремљеност школа, исхрана ученика, безбедност запослених и ученика, рад у једној смени, односно све оно што законопредлагачи зову квалитетнијим образовањем уколико се не реши питање финансирања. Нажалост, како ствари стоје, увидом у планове буџета и оног централног који финансира највећи део образовања, али и оних са нивоа ЈАС, за следеће године, који такође финансирају један део образовања, јасно је да је то „рачун без крчмара“.

Стога овај пут и нећемо о томе, јер ћемо све предлоге које је Синдикат добио проследити Министарству и Комисији која је требала да изради Нацрт Закона, већ ћемо о проблему који нас запослене највише „жуља“, а то је право на синдикално организовање, односно право на штрајк, пошто оба помињана Нацрта Закона не уређују, већ суспендују ово право.

Елем, иако је и високи представник Међународне организације рада (МОП-ИЛО) у Србији, г-дин Јован Протић, на писмени захтев Синдиката (у току пролетошњег штрајка) дао недвосмислену оцену о праву запослених у просвети на штрајк, коју ћемо и овај пут још једном цитирати: „Службе које морају обезбедити минимум процеса рада, јер у случају потпуног прекида рада постоји јасна претња да живот људи може бити угрожен, јесу: болнице, дакле здравствени сектор, електричне службе, што је код нас ЕПС, снабдевање водом, телефонска служба и контрола авио саобраћаја. Тако је закључено из досадашњих одлука Комитета за слободу удруживања МОП-а. Пошто према тој оцени просветни радници нису у групи есенцијалних делатности, дозвољено им је да потпуно обуставе рад, не мора да им се наметне организовање минимума процеса рада, јер ако се рад у просвети обустави то јесте незгодно за друштво, али ниције здравље, безбедност и живот неће бити угрожени“ и исти одговор који је доставио Синдикату, доставио и Министарству рада са жељом да се у Закон о штрајку ово питање уреди у складу са међународним конвенцијама и међународним правом, Министарство просвете и у случају права запослених у основним школама и права запослених у средњим школама, ово право анулира у Нацрту Закона о основној школи у поглављу 7. Минимум процеса рада, односно у поглављу 6. Штрајк запослених и где се кроз унеколико модификоване чланове од 67.-69., односно од 77.-79., у једном, односно другом поменутом Закону право штрајка своди на прописани минимум процеса рада у коме нема места за обуставу, дакле штрајк, већ би запослени морали да изводе све своје активности на начин како им је то прописало Законом Министарство просвете и науке.

Стога не чуди да се Синдикат обратио и Међународној организацији рада која му је писмено одговорила и то дописом у коме се опет потврђује оно што смо и раније знали, кад

је у питању штрајк, односно минимум процеса рада, а што никако да допре до законопредлагача – Министарства просвете које и даље остаје упорно да крши и сопствени закон и међународно право, укључујући и конвенције које је наша земља ратификовала.

У допису који је Синдикату доставила канцеларија **ИО** са седиштем у Женеви, а које је потписала Димитрина Димитрова, шефица Бироа за радничке активности, сектора Међународне организације рада за Европу, недвосмислено се потврђује да су синдикати били у праву кад су захтевали да се спорне одредбе избаце из Закона о основном образовању и васпитању и Закона о средњем образовању и васпитању јер нису у складу са конвенцијама МОП-а, ни принципима МОП-а, те да је неопходно да се изоставе из ових закона и да се регулишу путем новог Закона о штрајку чије се доношење очекује, као уосталом и доношење новог Закона о раду и које би било у складу са међународним правом и међународним конвенцијама ратификованим од стране наше државе.

Ипак, да подсетимо, у поменутом допису, Биро за радничке активности **ИО** констатује да је непримерено да су синдикати били искључени из поступка припреме Закона и да је у том погледу трипартизам, као фундаментални принцип МОП-а, признат од стране Владе Републике Србије, а који захтева да се у припрему нацрта закона укључе и организације радника и послодаваца, нарушен.

Иако МОП не оспорава институт минимума процеса рада, индикативан је став 3., уосталом као и цео допис који можете преузети у додатку овог саопштења, те га преносимо у целости, јер он уствари потврђује оно што смо желели и да (до)кажемо, а то је да је овако уређење минимума процеса рада уствари укидање права на штрајк: „С обзиром на јуриспруденцију МОП-а, ситуације и услови рада под којима се може захтевати минимум процеса рада су следеће: *„Комитет сматра да се минимум процеса рада може утврдити у образовном сектору у случају дугог трајања штрајка“* Изгледа да садашњи нацрт Закона, тј. члан 77. и члан 78. Закона о средњем образовању и васпитању не садржи било какве референце за дужину трајања штрајка и стога проширује ситуације у којима минимум процеса рада може бити примењен у образовном сектору. *„По мишљењу Комитета, таква услуга треба да испуни најмање два захтева“* „Прво, и тај аспект је главни, *то мора бити истински и искључиво минимум услуга, тј. оне које су ограничене на операције које су стриктно неопходне за задовољавање основних потреба становништва или минимум захтева за услуге при задржавању ефикасности притиска који је уведен“*. Дефинисање минимума процеса рада у Закону о средњем образовању и васпитању као обавезе наставника да обезбеди 30 минута по часу (или 40 минута за наставнике практичног образовања, или 20 часова рада недељно за васпитаче и стручне сараднике) је сувише прекомерно у односу на минимум услуга како то промовишу МОП-ови принципи слободе удруживања; тј. чини могућим значајну рестрикцију штрајкачке акције и отуда успоставља режим који може да противуречи самом праву на штрајк“, каже се у оцени МОП-а о два школска закона.

МОП је најстарија специјализована агенција Уједињених нација која постоји још од 1919. године, а чине је представници синдиката и влада (министарстава рада). Седиште јој је у Женеви, а ради у целом свету. У прилогу можете прочитати допис АСТРАV (Бироа за радничке активности) **ИО** (Међународне организације рада).

И на крају, позивамо све заинтересоване да доставе своје примедбе на Предлог Закона о основном образовању и васпитању секретаријату или директно Министарству просвете и науке. Последњу верзију – Нацрт Закона од 10. новембра можете преузети са нашег сајта.

Београд, 15.11.2011.год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

